

Omer Vilain over de tijd van toen

Van siemanteiren tot Halloween

Een zogezegd nieuw gebruik is het feest van 'Halloween, ook Hallow'eve geschreven. Deze gedenkenis aan de doden dateert uit de tijd van de Kelten. In West-Europa werd dit het langst in Schotland gevierd en waaide over naar de Verenigde Staten en Canada.

De eerste sporen van Halloween treft men aan rond 1849. Kinderen holden pompoenen uit en lieten er een kaarsje in branden dat door ogen, neus en mond van die landvrucht spookachtig licht liet schijnen. In Amerika werden ook vooral tussen 1910 en 1920 heel wat leuke Halloweenkaarten verstuurd.

Liedje

Maar het feest of de gedenkenis aan de doden dat op de vooravond van Allerheiligen valt, op 31 oktober dus, was niet alleen spookachtig. Er werden op die kaarten en prenten ook vliegende heksen, vleermuizen, katten en een volle maan afgebeeld.

Maar in vroegere jaren ken-

De Witten van de Kaai bij de cimateire-affiche van 1959.

den wij ook een dergelijke lantaarn. Het was een biet die men als een lantaarn gebruikte. Men sneed er ogen en een mond in. Doch in onze tijd was dit niet met Allerheiligen maar met Sint-Maarten wiens feestdag op 11 november gevierd wordt.

We zongen toen volgend liedje :

„Sint-Maartenavond
Er ligt een schuutje in d'haven
gelâan met koeken en toarten

Ter ere van Sint-Maarten
En boele, boele, boele”

Die boele sloeg dan op die biet of een hele grote raap. Ook hierin plaatste men een kaartje. Door middel van een touw of ijzerdraad werd die spooklantaarn gedragen.

De bewoners van het Westerkwartier gingen in de omgeving van de Elisabethlaan, waar toen nog een paar bietenvelden waren, een biet uitrekken. Weliswaar zonder vragen. Na de Tweede We-

reldoorlog verdween dit gebruik.

Poosje sprot

Een „schuutje in d'haven” kan wijzen op een ander oud gebruik. Toen Oostende nog geen haven had — onze eerste haven dateert van 1446 — moesten de scheepjes voor de duinen stranden. De sprottijd viel samen met Sint-Maarten en toen gingen jonge knapen naar het strand om, als de vissersscheepjes moesten stranden, met hun lichten te zwaaien want anders hadden de vissers geen herkenningspunt. Die jongens kregen dan een *poosje* sprot of een muntstukje.

Maar in het midden van West-Vlaanderen houden kinderen vast aan het gebruik Sint-Maarten en niet Sinterklaas te vieren. Dit gebruik geldt vooral voor Torhout, Koekelare en omgeving.

Toen de populaire cafébaas „Den Witten van de Koaie” wat leven in het doodbloedende carnaval wilde brengen, liet hij in 1958 een cimateirstoet uitgaan. Het waren eenvoudige lampions. Vele jaren kende deze stoet een groot succes.

Nu komt men af met Halloween. Dus niets nieuws onder de goede en boze geesten als er maar plezier en... handel mee gemoeid is.